

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

A study on the strategic leadership of school administrators under Phetchaburi
District 2 Primary Educational Service Area Office

นฤพร งามอรุณรัตน์

Narueporn Ngamarunrat

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2, เพชรบุรี

Phetchaburi District Primary Educational Service Area Office, Phetchaburi

E-mail: naruporn99@gmail.com

Received March 23, 2023; Revised March 29, 2023; Accepted March 30, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ (1) เพื่อวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 ตามความคิดเห็นของครู (2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 โดยจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษา การวิจัยนี้เป็น การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 289 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติค่าเอฟ โดย วิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัย (1) เพื่อวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 ตามความคิดเห็นของครู พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 ตามความคิดเห็นของครูมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 ได้แก่ คุณลักษณะด้านการกำหนดทิศทาง รองลงมาได้แก่ การคิดเชิงกลยุทธ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม การสร้างความเชื่อมั่นและจริงใจ และการสื่อสาร ตามลำดับ (2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 จำแนกตาม เพศ ตามความคิดเห็นของครูพบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ จำแนกตามประสบการณ์ และขนาดของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูพบว่าไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; เชิงกลยุทธ์; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research had two objectives: (1) to analyze the strategic leadership of the educational institute administrators. under the Office of Phetchaburi Primary Educational Service Area 2 according to the opinions of teachers (2) to compare teachers' opinions on strategic leadership. of administrators of educational institutes under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2 classified by gender, work experience and size of the educational institution. This research is a quantitative research. The sample group used in this research consisted of 289 teachers under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2 Academic Year 2021. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed by finding percentage, mean, standard deviation. Test the hypothesis with the F-value statistics. by analyzing the variance Results of the research (1) to analyze the level of strategic leadership of educational institution administrators. Under the Office of Phetchaburi Primary Educational Service Area 2, according to the opinions of teachers, it was found that the level of strategic leadership of school administrators Under the Office of Phetchaburi Primary Educational Service Area 2, according to the opinions of teachers, the first place was the feature of setting directions. followed by strategic thinking inspiration Building a culture of teamwork Confidence building and sincerity and communication respectively (2) to compare the strategic leadership of school administrators. Under the Office of Phetchaburi Primary Educational Service Area 2, classified by gender according to the opinions of teachers found that they were different. statistically significant at the .05 level and classified by experience. and the size of the school According to the teacher's opinion, there was no difference. statistically significant at the .05 level.

Keywords: Leadership; Strategic; Educational institute administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรม โดยเฉพาะการพัฒนาบุคคลต้องอาศัยกระบวนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาช่วยสร้างความรู้ ความคิด ทักษะ เจตคติใ้มนุษย์รู้จักตนเอง รู้จักชีวิตเข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่อาศัย แล้วนำความรู้ความเข้าใจมาใช้ในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมให้ดียิ่งขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยเน้นคุณธรรม ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาที่ทุกคนในสังคมมีความใฝ่รู้ พร้อมทั้งจะเรียนรู้อยู่เสมอ การปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ (คมกฤษ พรหมฉิน, 2560, น. 37) กล่าวว่า การเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategy Leadership) หมายถึง

กระบวนการในการกำหนดทิศทางกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่องค์กร ในการริเริ่มสร้างสรรค์ สิ่งต่าง ๆ ให้องค์กรอยู่รอดต่อไปได้การเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ยังเป็นอีกหนึ่งในประเภทของภาวะผู้นำที่จะเป็นตัวผลักดันให้การ บริหารเชิงกลยุทธ์ประสบความสำเร็จลุล่วงด้วยดี การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2)พ.ศ.2545มาตรา39กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ทำให้การ บริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ทางด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณแผ่นดิน การบริหารงานบุคคลและ การบริหารงานทั่วไป ในสถานศึกษาจะเกิดประสิทธิผลได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีลักษณะภาวะผู้นำที่สูง เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เหมาะสมทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและเข้ากับสถานการณ์ได้โดยใช้ความรู้ ความสามารถให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานและการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาวะผู้นำมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ เนื่องจากความสำเร็จหรือประสิทธิผล ของงานทุกด้านขึ้นอยู่กับผู้นำหรือผู้บริหารเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในเวลาที่ต้องมีการวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจ แก้ปัญหาต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำมีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิผลขององค์กร เป็นอย่างมาก ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นรูปแบบของผู้นำที่นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่องค์กร เป็นเรื่องของ ผู้บริหารระดับสูงและการเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์นี้ก็มีความหมายคล้ายกับเป็นผู้นำแบบมุ่งเน้นเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้นำที่ สามารถจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยรางวัลอันเกิดจากการบรรลุผลสำเร็จในงานหรือผู้นำเชิงปฏิรูป ซึ่งเป็น กระบวนการนำเพื่อการเปลี่ยนแปลงมากกว่าการคงที่ ดังนั้นผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงต้องสนใจจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมาย ขององค์กรเป็นอย่างมาก การเป็นผู้นำที่มุ่งเน้นเป้าหมายขององค์กรเป็นอย่างมาก การเป็นผู้นำที่มุ่งเน้นเป้าหมาย ต้องอาศัยการประเมินซ้ำที่เป้าหมายและคุณค่าขององค์กร รวมทั้งกำหนดทิศทางขององค์กรที่จะเดินไป และให้ อำนาจแก่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานด้วยได้กำหนด

ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นหลักการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา และนำไปปฏิบัติเพื่อให้สถานศึกษาก้าวไกลไปในทิศทางที่เหมาะสมเป็นหัวใจของการบริหาร โดยผู้บริหารจะต้องมี การวางแผนที่ชาญฉลาด กำหนดแผนที่แตกต่างจากผู้อื่น แต่เป็นความแตกต่างเชิงสร้างสรรค์ แต่ถ้าปราศจากการ วางแผน สถานศึกษาจะไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงานและไม่มีแผนที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงไป (การดี อนันต์นาวิ.2553.7)

จากความสำคัญข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องการ พัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นและประสบความสำเร็จไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา บทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 สำหรับไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 ตามความคิดเห็นของครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 โดยจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษา

ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

เกศรา สิทธิแก้ว (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ 2.ด้านการคิดเชิงปฏิกิริยา 3.ด้านการบริหารทรัพยากรภายในองค์กร 4.ด้านการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมในการควบคุมองค์การให้สมดุลผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ รองลงมา ด้านการบริหาร ทรัพยากรภายในองค์กร ด้านการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมในการควบคุมองค์การให้สมดุล และด้านการคิดเชิงปฏิกิริยา ร่วมกันพิจารณาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ได้ร้อยละ 67.00 คมกฤษ พรหมฉิน (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วม 2) การสร้างสมรรถนะหลัก 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4) การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร 5) การมีคุณธรรมจริยธรรม 6) การริเริ่มสร้างสรรค์ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 องค์ประกอบ (15 ตัวแปรสังเกตได้) เมื่อนามาสร้างโมเดลสมมติฐานองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่สอดคล้องตามข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจาก ค่าที่ได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยจึงปรับแก้โมเดลองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ขึ้นใหม่โดยยึดหลักความเหมาะสมตามแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลเชิงประจักษ์ผล ปรากฏว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ปรับแก้ แล้วมี 4 องค์ประกอบ (10 ตัวแปรสังเกตได้) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ คือ องค์ประกอบการสร้างสมรรถนะหลัก (Charact) รองลงมาได้แก่ องค์ประกอบส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร (Org)องค์ประกอบวิสัยทัศน์ร่วม (Vision)และองค์ประกอบริเริ่มสร้างสรรค์ (Creat) วิราพร ตีบุญมี (2556) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของ

โรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น 4) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น 11 โรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหารและครู จำนวน 249 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์ตัวแปรตาม โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 123 โรงเรียน บุคลากรครู จำนวน 914 ท่าน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2565 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิโดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ ประกอบด้วย สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตามสัดส่วน

เครื่องมือวิจัยและการสร้างเครื่องมือวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม ทั้งแบบปลายเปิดและปลายปิด ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำตอบเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ และ ขนาดสถานศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 21 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ระดับมาก
- 3 หมายถึง มีบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ระดับน้อยที่สุด

จากนั้นกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 13)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่

3. จัดทำแบบสอบถาม IOC เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ มีค่าอยู่ระหว่าง 1 ถึง -1 ข้อคำถามที่มีความตรงตามเนื้อหาจะมีค่า IOC เข้าใกล้ 1.00 ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.00 ถ้าต่ำกว่า 0.5 ควรจะปรับปรุงข้อคำถามใหม่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Validity) โดยให้ตรงตามเนื้อหา การใช้ถ้อยคำ สำนวน ความชัดเจนในข้อคำถามและครอบคลุมเรื่องที่ศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

2. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น นำแบบทดสอบไป (Try Out) กับครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (alpha coefficient method) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990, p.160) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 หมายความว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือส่งให้ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พร้อม QR Code เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามผ่านทาง Google Form

3. ผู้วิจัยจะตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับมาทั้งหมดอย่างละเอียดก่อนจะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาหาความถี่และค่าร้อยละ เพศ ประสพการณ์ และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดทิศทาง 2) ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ 3) ด้านการมองโอกาสมากกว่าปัญหา 4) ด้านการสื่อสาร 5) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 6) ด้านการสร้างเชื่อมั่นและจริงใจ และ 7) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม โดยนำคะแนนระดับความคิดเห็นมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) โดยจำแนกเป็นรายข้อและผลรวม กำหนดการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert)

วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสพการณ์ และ ขนาดสถานศึกษา โดยการทดสอบค่าที (T-test) และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 สรุปผลได้ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ซึ่งประกอบไปด้วย ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยการวิเคราะห์ผลด้วยค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

1.1.1 ผลการศึกษา ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ที่เป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.70 ประสพการณ์ 10 ปี – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.30 และ ขนาดสถานศึกษา คือ ขนาดเล็ก (ไม่เกิน 120 คน) คิดเป็นร้อยละ 92.00 ตามลำดับ

1.1.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดทิศทาง 2) ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ 3) ด้านการมองโอกาสมากกว่าปัญหา 4) ด้านการสื่อสาร 5) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 6) ด้านการสร้างเชื่อมั่นและจริงใจ และ 7) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม พบว่า ภาพรวมระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1) ด้านการกำหนดทิศทาง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดคือ กำหนดสาระสำคัญของการเปลี่ยนแปลง โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาพปัจจุบันและภาพอนาคตที่ต้องการ แล้วนำมา กำหนดสาระสำคัญของการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ รองลงมาคือ รู้หลักการกำหนดทิศทางการบริหารที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จเพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ กำหนดเทคนิคการบริหารการวางแผนกลยุทธ์ตลอดจนสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก

2) ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ มีความสามารถด้านการวางแผนกลยุทธ์ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลอย่างคุ้มค่าโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นหลัก รองลงมาคือ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลชัดเจน สามารถพัฒนาวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับปรัชญาการจัดการศึกษาที่ดีและกระจายวิสัยทัศน์ไปยังบุคคลอื่น เพื่อนำพาสถานศึกษาไปสู่ความก้าวหน้า ส่วนข้อที่มีค่าระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความคิดสร้างสรรค์คิดริเริ่มหาวิธีการทำงานแบบใหม่ๆ อยู่เสมอทำงานจนประสบผลความสำเร็จสามารถนำสถานศึกษาได้ อยู่ในระดับมาก

3) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดคือ มีอุดมการณ์ ความมุ่งมั่น พุ่มเพ เสียสละ อดทน อดกลั้น และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ปัญหาในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ รองลงมาคือ ยกย่องชมเชยให้รางวัลกับครูที่มีการจัดการเรียนการสอนดีเด่น ส่วนข้อที่มีค่าระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก

4) ด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดคือ ส่งเสริมให้บุคลากรยึดหลักของความร่วมมือ มากกว่าการแข่งขันและยึดหลักสามัคคีปรองดองเพื่อประโยชน์แก่สถานศึกษา รองลงมาคือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ สร้างให้ทุกคนมีความสำคัญและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน มีการแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ความคิด มีการสอนงาน มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ อยู่ในระดับมาก

5) ด้านการสร้างความเชื่อมั่นและจริงใจ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดคือ ส่งเสริมความเสมอภาคของบุคคลโดยทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการเข้ารับบริการและทรัพยากรต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ รองลงมาคือ ประพฤติปฏิบัติตนถึงการไม่ลำเอียงเพราะความพอใจรักใคร่โกรธเกลียดกลัวหลง แสดงออกถึงความกล้าหาญที่จะดำรงความยุติธรรมไว้ให้ได้ ส่วนข้อที่มีค่าระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ มีภาพลักษณ์ บุคลิก การแต่งกายที่เหมาะสมและมีความจริงใจที่แท้จริง อยู่ในระดับมาก

6) ด้านการสื่อสาร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดคือ มีความตระหนักและรับผิดชอบในการสื่อสารให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รู้เป้าหมายที่ชัดเจน เข้าใจวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและร่วมปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ให้กลายเป็นความจริง รองลงมาคือ เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสื่อสารความคิดเห็นของตนเองกับบุคคลอื่นทั้งในและนอกองค์กรโดยใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารที่หลากหลาย ด้วยความเป็นกัลยาณมิตรทั้งต่อผู้เรียน เพื่อนร่วมงานและผู้บริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียนได้อย่างชัดเจน มีความน่าเชื่อถือและเข้าใจง่าย อยู่ในระดับมาก

7) ด้านการมองโอกาสมากกว่าปัญหา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดคือ คิดเชิงบวก มองปัญหาให้เป็นโอกาส รองลงมาคือ มีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนางานด้วยระบบเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อความสำเร็จของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มสมรรถนะด้านเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อความสำเร็จของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ และ ขนาดสถานศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้สถิติค่า (t-test) ค่า (F-test) โดยวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน และ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ที่มี ประสบการณ์ และ ขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไม่ไปตามสมมติฐาน

เอกสารอ้างอิง

- เกศรา สิทธิแก้ว. (2558). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- คมกฤษ พรหมฉิน. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วิราพร ดีบุญมี.(2556).ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น.วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- DuBrin, A. J. (2004). *Leadership: Research findings, practice, and skills* (5th ed.). Boston, MA: Houghton Mifflin.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determination sample size for research activities*. Education and Psychology Measurement, 30(3), pp. 607-610.

Nongthanathorn Phiphat. (2002). *Strategic Leadership and Organization Effectiveness: A study of the mass rapid transit authority of Thailand*. A Dissertation submitted in partial fulfillment of the requirement for the degree of philosophy national Institute of Development Administration.